

ULSTEIN KOMMUNE

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Svein Arne Orvik

Arkivsak: 2010/453

Løpenr.: 10025/2016

Utvalsaksnr.	Utval	Møtedato
16/81	Ulstein formannskap	30.08.2016
16/63	Ulstein kommunestyre	01.09.2016

Saka gjeld:

ENDELEG VEDTAK OM KOMMUNEREFORM

Vedtak i Ulstein kommunestyre 01.09.2016:

Ulstein kommune har tidlegare (i K-sak 66/14) uttrykt behovet for større og meir robuste kommunar, behovet for ein betydeleg reduksjon i talet på kommunar i vår region og behovet for samsvar mellom kommunal organisering og naturlege bu- og arbeidsregionar.

Ulstein kommunestyre stadfestar desse behova og går inn for at Ulstein kommune slår seg saman med Hareid kommune innan 1.1.2020, og at den inngåtte intensjonsavtalen for Hareidlandet vert lagt til grunn for den vidare prosessen.

Kommunen er ikkje bunden av den inngåtte intensjonsavtalen for Runde kommune.

Handsaming:

Tilrådinga frå formannskapet vart vedteken med 23 mot 2 røyster.

Tilråding frå Ulstein formannskap 30.08.2016:

Ulstein kommune har tidlegare (i K-sak 66/14) uttrykt behovet for større og meir robuste kommunar, behovet for ein betydeleg reduksjon i talet på kommunar i vår region og behovet for samsvar mellom kommunal organisering og naturlege bu- og arbeidsregionar.

Ulstein kommunestyre stadfestar desse behova og går inn for at Ulstein kommune slår seg saman med Hareid kommune innan 1.1.2020, og at den inngåtte intensjonsavtalen for Hareidlandet vert lagt til grunn for den vidare prosessen.

Kommunen er ikkje bunden av den inngåtte intensjonsavtalen for Runde kommune.

Postadresse:
Postboks 143
6067 Ulsteinvik

postmottak@ulstein.kommune.no
Telefon: 93 80 69 23
Telefaks:

www.ulstein.kommune.no
Org. nr: NO 964 979 456
Bankgiro: 8647.11.17570

Handsaming:

Tilrådinga frå rådmannen vart vedteken med 7 mot 1 røyster.

Tilråding frå rådmannen:

Ulstein kommune har tidlegare (i K-sak 66/14) uttrykt behovet for større og meir robuste kommunar, behovet for ein betydeleg reduksjon i talet på kommunar i vår region og behovet for samsvar mellom kommunal organisering og naturlege bu- og arbeidsregionar.

Ulstein kommunestyre stadfestar desse behova og går inn for at Ulstein kommune slår seg saman med Hareid kommune innan 1.1.2020, og at den inngåtte intensjonsavtalen for Hareidlandet vert lagt til grunn for den vidare prosessen.

Kommunen er ikkje bunden av den inngåtte intensjonsavtalen for Runde kommune.

Saksfakta:

Vedlegg:

- 1 Intensjonsavtale om Hareidlandet kommune
- 2 Rapport frå opinionsundersøking om kommunereform i august 2016

Uprenta vedlegg:

Ulstein kommune – søknad om utsettjing av frist for endeleg vedtak i kommunereforma (brev frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal 7.6.2016)

Kommunereforma fram til endeleg vedtak i kommunane innan 1. juli – og fylkesmannen si tilråding innan 1. okt. 2016 (brev frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal 31.3.2016)

Kommunane har vore bedne om å gjere endelege vedtak om kommunereform innan 1.7.2016, og Ulstein kommunestyre handsama 16.6.2016 sak PS 16/56 *Kommunereforma etter innbyggjarhøyringa våren 2016*. I brev frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal 7.6.2016 vart det gitt høve til å gjere eit nytt vedtak som skal erstatte det endelege vedtaket seinast 1.9.2016.

Dette saksframlegget legg til grunn dei momenta Fylkesmannen har bede kommunane ta med i vurderinga før endelege vedtak om kommunereform.

Kommunefakta og prosess i kommunereforma*Grunndata*

Ulstein kommune har eit areal på 97 km² og ligg på Ytre Søre Sunnmøre. Folketalet er 8425 per 2. kvartal 2016. I 1986 var folketalet 5525 (kjelde: Statistisk sentralbyrå). Om lag 78 prosent av folkesetnaden bur i tettstadar, i hovudsak i administrasjonssenteret Ulsteinvik. Til samanlikning er tettstadsandelen i heile Møre og Romsdal fylke 70 prosent. Ulstein har hatt ein kontinuerleg og relativt sterk folkevekst i heile etterkrigstida. I tiårsperioden 2005–15 auka folketalet i snitt med 2 prosent årleg mot 0,8 prosent i fylket totalt (kjelde: Store Norske Leksikon). Folketalet har til saman auka med 23,7 prosent dei siste ti åra fram t.o.m. 2015. Det er relativt korte reiseavstandar i kommunen. Med bil kan ein ta seg frå dei fleste ytterpunkta i kommunen til administrasjonssenteret på under eit kvarter.

Nokre nøkkeltal (per 31.12.2015):

Tilsette/årsverk i Ulstein kommune (2014)	707/562
Sum driftsinntekter i mill. kr	607,5
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter (snitt siste 5 år)	3,0
Driftsfond i mill. kr	21,51
Investeringsfond i mill. kr	52,46
Samla gjeld i mill. kr	1417,0
Samla gjeld per innbyggjar i kr	168 094
Budsjettert gjeld i 2019 per innbyggjar i kr	131 554

Reformprosess

Kommunestyre sa seg i juni 2014 samd i behovet for større og meir robuste kommunar, og såg føre seg «ein betydeleg reduksjon i talet på kommunar i vår region». Kommunestyret vedtok å bidra aktivt i reformprosessane.

Det har jamt over vore god framdrift i prosessane i regionen sidan juni 2014. I andre halvår 2015 var det mindre aktivitet i reformprosessane, mykje av den politiske merksemda var då retta inn mot val av nye kommunestyre.

Ulstein har hatt eit omfattande samarbeid med andre kommunar om reforma:

- I 2015 hadde Ulstein nabopratar om kommunereform med dei fire nabokommunane på Ytre Søre Sunnmøre. I 2014 hadde kommunestyret peika på at ein ny kommune også kunne bestå av alle kommunane på Søre Sunnmøre, men Ørsta og Volda gav tidleg signal om at dei ikkje såg dette som aktuelt.
- I 2016 forhandla Ulstein med Hareid, Herøy, Sande og Vanylven om å danne ein ny kommune, dette munna ut i intensjonsavtalen om Runde kommune som var signert 30.3.2016.
- I 2016 forhandla Ulstein deretter med Hareid om å danne ein ny kommune. Forhandlingane førde fram til intensjonsavtalen om å danne Hareidlandet kommune som vart signert 7.7.2016.
- Ulstein har også vore med på å greie ut ein regionkommune som inkluderer Ålesund (Regionkommune Sunnmøre).

Ulstein kommunestyre gjorde i løpet av første halvår 2016 to vegval:

- 28.1.2016 vedtok kommunestyret å forhandle fram ein intensjonsavtale mellom Hareid, Herøy, Sande, Ulstein og Vanylven om å danne ein ny kommune. Kommunen valde «i denne omgangen å ikkje forhandle om Regionkommune Sunnmøre-alternativet». Samstundes vart det vedteke at dersom forhandlingane med dei fire nabokommunane ikkje førde fram, «kan Ulstein kommune saman med Hareid kommune og flest mogleg av dei andre kommunane nemnt i punkt 1 søke ei alternativ løysing. Regionkommune Sunnmøre kan vere ein del av denne løysinga.»
- 16.6.2016 tok kommunestyret «til vitende at «Runde kommune» ikkje har fått tilstrekkeleg oppslutnad i folkerøystingane i 3 av 5 deltakarkommunar, men ønskjer framleis at Ulstein skal verte ein del av ei større kommune. Med grunnlag i dette er kommunen open for ein dialog med Hareid kommune om ein intensjonsavtale dersom Hareid kommune ønsker dette. Kommunestyret gir mandat til forhandlingsutvalet om å forhandle fram ein slik avtale.»

Internt i Ulstein vart det tidleg utnemnd ei prosjektgruppe for kommunereforma med ordførar, varaordførar, rådmann, assisterande rådmann, leiaren i ungdomsrådet, representantar for Delta, Fagforbundet og Utdanningsforbundet og kontaktpersonen for reforma.

I 2015 slo kommunestyret fast at formannskapet skulle vere styringsgruppe for det vidare arbeidet med reforma og peika ut eit forhandlingsutval. Prosjektgruppa fekk ansvaret for å koordinere arbeidet med å informere og involvere innbyggjarane og ulike interessentar.

Ulstein kommune har nytta store ressursar på arbeidet med reforma. I perioden mars 2015– juli 2016 hadde kommunen ein netto kostnad på 254 000 kroner, i tillegg kjem kostnader på 556 000 som vert dekt gjennom tilskot frå Fylkesmannen.

Ulstein kommune har involvert innbyggerane på ulike vis undervegs i prosessen:

- Ulstein har arrangert til saman seks folkemøte om reforma. I februar 2015 var det folkemøte i Ulsteinvik , ca. 200 personar deltok. I februar 2016 vart det halde fire folkemøte i ulike delar av kommunen, der vart det orientert om måla og stoda i reformprosessen og innbyggerane gav innspel. 18.4.2016 var det folkemøte i Ulsteinvik med orientering og ordskifte på grunnlag av intensjonsavtalen om Runde kommune.
- 2.5.2016 var det ungdomskonferanse om reforma i Hareidhallen i samarbeid med Hareid kommune.
- Husstandane i kommunen har i 2016 fått tilsendt to publikasjonar med informasjon om reforma og prosessen – ein om Runde kommune og ein om Hareidlandet kommune.
- Kommunen har elles nytta sosiale medium, eigen nettstad og lokalavisa for å kommunisere med innbyggerane om reforma.
- 19.5.2016 vart det halde folkerøysting på grunnlag av intensjonsavtalen om Runde kommune.
- I april fekk Ulstein kommune gjennomført ei opinionsundersøking om reforma blant eit representativt utval av innbyggerane i kommunen.
- Innbyggerar i Ulstein har også vore intervjuet i to innbyggjarhøyringar i regi av Sunnmøre Regionråd i september 2014 og oktober 2015 (som omfatta heile Sunnmøre).

Hovudfunn frå høyringa i 2016

I folkerøystinga 19.5.2016 deltok 37,1 prosent av alle med røysterett. Blant 16- og 17-åringane deltok 44,5 prosent.

Resultatet vart slik:

- 24,6 prosent røysta på alternativet "Eg vil at Ulstein skal danne ein ny kommune saman med Hareid, Herøy, Sande og Vanylven".
- 62,8 prosent røysta på alternativet "Eg vil at Ulstein skal halde fram som eigen kommune".
- 3,4 prosent røysta på alternativet "Eg veit ikkje".
- 9,2 prosent røysta blankt.

I opinionsundersøkinga i april 2016 intervjuet Opinion AS eit representativt utval på 500 blant innbyggerane i Ulstein.

På spørsmålet «Er du for eller imot at Ulstein slår seg saman med Hareid, Herøy, Sande og Vanylven?» fordelte svara seg slik:

- 56 prosent er for.
- 31 prosent er imot.
- 12 prosent svarar «verken for eller imot».
- 1 prosent svarar «veit ikkje».

Dei spurde sa dette om kva alternativ dei føretrekker dersom Ulstein, Hareid, Herøy, Sande og Vanylven ikkje slår seg saman:

- 63 prosent føretrekker då at Ulstein og Hareid slår seg saman.
- 24 prosent føretrekker då at Ulstein held fram som eigen kommune.

- 11 prosent føretrekker då at Ulstein blir med i ein større regionkommune saman med bl.a. Ålesund.

I opinionsundersøkinga i august 2016 intervjuar Opinion AS eit representativt utval på 500 blant innbyggjarane i Ulstein.

På spørsmålet «Er du for eller imot at Ulstein og Hareid slår seg saman til ein ny kommune?» fordeler svara seg slik:

- 69 prosent er for.
- 19 prosent er imot.
- 11 prosent svarar «verken eller».
- 0,5 prosent svarar «veit ikkje».

På spørsmålet «Eg vil no lese opp fire alternativ, og ber deg vurdere kva for eitt du føretrekker aller helst» fordeler svara seg slik:

- 11 prosent føretrekker at dei sju kommunane på Søre Sunnmøre slår seg saman.
- 15 prosent føretrekker at de fem kommunane på Ytre Søre Sunnmøre slår seg saman.
- 49 prosent føretrekker at Ulstein og Hareid slår seg saman.
- 25 prosent føretrekker at Ulstein held fram som eigen kommune.

Samandrag av saka:

Saka gjeld kommunereform, der kommunestyret skal gjere endeleg vedtak etter høyringa over intensjonsavtalen om Hareidlandet kommune (samarbeid Hareid–Ulstein).

Vurderingar og konklusjon:

Saksframlegget tek utgangspunkt i dei emna, som syna og kriteria Fylkesmannen har bede kommunane vurdere. I tillegg vert resultatet av innbyggjarhøyringane lagde til grunn. Dagens Ulstein kommune vert vurdert opp mot dei to alternativa kommunen har inngått intensjonsavtalar om – Hareidlandet kommune og Runde kommune – jamfør det Fylkesmannen har bede om.

Tabellane gir ei samanfatta vurdering av kva for endring det er sannsynleg at dei to alternativa Ulstein har inngått intensjonsavtalar om ville innebere samanlikna med dagens kommune.

0 tyder som i dag

+ tyder positiv endring

- tyder negativ endring

Vurdering av kommunen si rolle som tenesteutøvar

<i>Kriterium</i>	Dagens Ulstein kommune	Hareidlandet kommune	Runde kommune
Tilstreккеleg kapasitet	0	0	+
Relevant kompetanse	0	0	+
Økonomisk soliditet	0	0	0
Valfridom	0	0	0

Uavhengige vurderingar som Kommunebarometeret og ulike brukarundersøkingar vitnar om at dagens Ulstein kommune yter tenester av god kvalitet og med god kapasitet. I åra som kjem kan ein vente av kommunane vil måtte løyse stadig meir komplekse og faglege krevjande oppgåver – og samtidig møte høge forventningar frå innbyggjarane – utan at dei økonomiske ressursane vert aukar tilsvarande.

Kompetansen i og kvaliteten på dei kommunale fagmiljøa vert avgjerande for å kunne møte desse utfordringane. Dersom Ulstein og andre kommunar dannar ein ny og større kommune saman, vil dei kommunale fagmiljøa verte større, meir stabile og allsidige. Dess større organisasjonen er, dess betre høve har ein til å sette av ressursar til spesialisering, innovasjon og utviklingsarbeid. Ei slik utviding av fagmiljø og spesialisering er heilt naudsynt for å møte krav til digitalisering, elektroniske tenester til innbyggjarar og auka bruk av velferdsteknologi. Det vil kunne gjere det mogleg for fagmiljøa å gi innbyggjarane kvalitativt gode tenester på lang sikt, også med knappe ressursar. Alternativet Runde kommune ville i dette perspektivet hatt ein fordel framfor Hareidlandet kommune, i og med at Runde kommune ville hatt dei største fagmiljøa av dei to alternativa.

Ved å danne ein ny kommune kan ein samstundes samordne og effektivisere administrativt arbeid og såleis frigjere ressursar som kan nyttast til å styrke sjølve tenesteytinga.

Vurdering av kommunen si rolle for å ivareta rettstryggleiken til innbyggjarane

<i>Kriterium</i>	Dagens Ulstein kommune	Hareidlandet kommune	Runde kommune
Tilstrekkelig kapasitet	0	+	+
Relevant kompetanse	0	0	+
Tilstrekkelig distanse	0	+	+

Mange av vurderingane som er gjorde for kommunen som tenesteutøvar, gjeld også for omsynet til rettstryggleiken: Kommunar med store og allsidige fagmiljø vil venteleg ha dei beste føresetnadane for å sikre seg tilstrekkelig og relevante kompetanse. Slike kommunar har dei beste føresetnadane for å verkeleggjere dei rettane som innbyggjarane har etter eit omfattande og komplekst lovverk. I tillegg vil det i ein større kommune vere færre tilfelle der sakshandsamar har band til involverte partar – den naudsynte distansen aukar. Å inngå i ein ny og større kommune er slik sett eit meir tenleg alternativ enn å stå åleine. Og av Hareidlandet og Runde kommunar er det det sistnemnde alternativet som generelt vil gi dei beste føresetnadane for å sikre så god rettstryggleik som mogleg. Både fordi fagmiljøa og den naudsynte, profesjonelle distansen ville venteleg ha vorte større i Runde kommune enn i Hareidlandet kommune.

Vurdering av kommunen si rolle som samfunnsutviklar

<i>Kriterium</i>	Dagens Ulstein kommune	Hareidlandet kommune	Runde kommune
Funksjonelle samfunnsutviklingsområde	0	+	+
Relevant kompetanse	0	+	+

Effektiv tenesteproduksjon	0	+	+
----------------------------	---	---	---

Kommunegrensene vi har i dag skriv seg frå ei tid då kommunane hadde langt færre og meir avgrensa oppgåver enn i dag, og då innbyggjarane i større grad budde og arbeidde innanfor kommunegrensene. Medan det private nærings- og arbeidslivet på Søre Sunnmøre i dag er tett integrert, lyt kommunane arbeide med samfunnsutvikling innafør sine geografiske grenser.

Ulstein kommune har lenge lagt stor vekt på rolla som samfunnsutviklar, ikkje minst ved å legge til rette for og spele saman med næringslivet, utvikle Ulsteinvik til eit stadig meir urbant senter og løfte krinsane i kommunen. Det har klare fordelar å vere ein kompakt kommune der offentlege og private aktørar har lang tradisjon for å vidareutvikle lokalsamfunnet i fellesskap.

På den andre sida kan rolla som samfunnsutviklar utvidast ved å danne ein større kommune. Til dømes vil ein større kommune ha betre føresetnader for å trekke til seg nye verksemdar, både private og statlege, ikkje minst slike som krev høg kompetanse. Det vil gjere arbeidslivet i regionen meir mangfaldig og attraktivt. Ein større kommune vil slik sett vere betre rusta til å konkurrere med dei større byane i landet om både arbeidsplassar og arbeidstakarar. Samferdsel er eit anna område der ein ny og større kommune vil vere betre skodd til å posisjonere enn det dei einskilde kommunane i regionen er i dag.

Alternativet Runde kommune ville gitt større samsvar mellom kommunegrensene og bu- og arbeidsmarknaden i regionen enn det alternativet Hareidlandet ville gitt. Med tanke på å utvikle den samla regionen, ville Runde kommune slik sett ha dei beste føresetnadane.

Vurdering av kommunen som demokratisk arena

Kriterium	Dagens Ulstein kommune	Hareidlandet kommune	Runde kommune
Høg politisk deltaking	0	0	-
Lokal politisk styring	0	+	+
Lokal identitet	0	0	0

I høyringa om Runde kommune peika lokaldemokratiet seg ut som det området der innbyggjarane er mest negative til kva ei kommunesamanslåing vil ha å seie. Det kan kome av at ein ventar at avstanden vert større mellom folk og folkevalde dess større kommunen er: det vert fleire innbyggjarar per kommunestyrerepresentant i ein større kommune, og mange av dei folkevalde vil vere busette i område som ligg lenger ifrå der den enkelte innbyggaren sjølv er busett.

Om ei kommunesamanslåing vert oppfatta å gjere vegen lengre mellom folk og folkevalde, er det klart uheldig. Ved ei eventuell danning av ein ny og større kommune, vil det derfor vere naudsynt å ta i bruk nye arbeidsmåtar som involverer innbyggjarane så mykje som mogleg.

Dersom det å danne ein større kommune gjer det mogleg å avvikle interkommunale selskap, vil dei folkevalde få større mynde, ved at kommunen sjølv tek hand om oppgåvene som selskapa i dag utfører. I det perspektivet kan ei kommunereform innebære at lokaldemokratiet vert styrka, ved at dei folkevalde får betre høve til å styre og utvikle verksemdene.

I den grad ein ny kommune gir meir robust økonomi og større handlefridom til dei folkevalde vil det styrke lokaldemokratiet.

Vurdering av økonomisk status og utvikling

Frå regjeringa si side vert det lagt opp til ulike økonomiske insitament for samanslåing av kommunar:

- Kompensasjon for eingongskostnadar etter denne standardiserte modellen:

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0-19 999 innbyggere	20- 49 999 innbyggere	50- 99 999 innbyggere	Over 100 000 innbyggere
2 kommuner	20 000 000	25 000 000	30 000 000	35 000 000
3 kommuner	30 000 000	35 000 000	40 000 000	45 000 000
4 kommuner	40 000 000	45 000 000	50 000 000	55 000 000
5 eller flere kommuner	50 000 000	55 000 000	60 000 000	65 000 000

Runde-alternativet vil etter denne modellen utløyse ein kompensasjon på 55 mill.kr., medan Hareidlandet kommune vil gi ein kompensasjon på 20 mill.kr.

- Reformstøtte etter følgende modell:

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte
0-14 999 innbyggere	5 millioner
15 000- 29 999 innbyggere	20 millioner
30 000- 49 999 innbyggere	25 millioner
Over 50 000 innbyggere	30 millioner

Runde-alternativet vil då gi 20 mill.kr, medan Hareidlandet vil gi 5 mill.kr.

- Inndelingstilskot i ein periode på til saman 20 år kor ein vert fullt kompensert for reduksjonen i basistilskotet som følge av det nye strukturkriteriet dei første 15 åra, før ein gradvis trappar tilskotet ned dei 5 siste åra. Strukturkriteriet vert innført for å prøve å skilje mellom kommunar som er «frivilleg» eller «ufrivilleg» små, og måler gjennomsnittleg reiseavstand for å nå 5000 innbyggjarar. KS har berekna følgende verknadstabell for kommunane på Ytre Søre:

Møre og Romsdal - netto omfordeling ved bruk av strukturkriteriet (beregnet utenfor kostnadsnøkkel)

Kommune	Gjennomsnittlig reiseavstand for å nå 5000 innb.	Ny basis-tilskudd	Andel av fullt nivå basis	Tilbakeført frigjort beløp, kr 268 per	Netto omfordeling ved bruk av struktur		Alternativ: struktur inn i nøkkelen, anslag på nivå	
	1000 kr	1000 kr		1000 kr	1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb
1502 Molde	4,14	8 275	0,582	7 107	1 152	43	1 092	41
1504 Ålesund	2,30	7 759	0,545	12 468	5 998	129	5 603	120
1505 Kristiansund	2,66	7 859	0,552	6 558	188	8	56	2
1511 Vanylven	21,35	13 094	0,920	874	-261	-80	-89	-27
1514 Sande	19,37	12 540	0,881	698	-991	-380	-857	-328
1515 Herøy	6,11	8 826	0,620	2 399	-3 005	-335	-2 929	-327
1516 Ulstein	3,69	8 148	0,573	2 232	-3 849	-462	-3 855	-462
1517 Hareid	4,71	8 435	0,593	1 370	-4 425	-865	-4 395	-859

Etter disse beregningane vil Ulstein kommune tape om lag 3,85 mill.kr årleg over ein periode på 15-20 år på å stå aleine. På den andre sida har Ulstein kommune dei siste åra mottatt eit veksttilskot som vil kunne falle bort ved ei kommunesamanslåing (for 2017 vil dette veksttilskotet utgjere om lag 3,2 mill. kr). Føresetnaden for å få veksttilskot er at kommunen i siste treårsperiode har hatt ein gjennomsnittleg folkevekst på over 1,4%.

Økonomiske nøkkeltal

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er hovudindikatoren for den økonomiske situasjonen i kommunane, og netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter bør ifølge TBU over tid utgjere om lag 3 prosent av inntektene. Målt over dei 5 siste åra ser dette slik ut for dei aktuelle kommunane:

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern

	2011	2012	2013	2014	2015	SNITT
Vanylven	0,9	2,8	7,5	2,1	3,5	3,4
Sande	3,4	3,4	0,6	-0,5	-3,1	0,8
Herøy	5,1	2,9	-5,1	-6,2	0,6	-0,5
Ulstein	-0,6	2,4	8,5	1,8	2,8	3,0
Hareid	0,1	1,3	2	1,8	2,6	1,6

Disposisjonsfond/rekneskapsmessig meir/mindreforbruk

Summen av disposisjonsfondet og rekneskapsmessig meir/mindreforbruk ved utgangen av 2015 framgår under:

Disposisjonsfond og rekneskapsmessig meir/mindreforbruk 31.12.15, konsern (tal i 1000 kr frå KOSTRA)

Vanylven	19 560
Sande	-4 924
Herøy	16 044
Ulstein	30 750
Hareid	-1 483

Lånegjeld

Tala under syner netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter pr. 31.12.15:

Vanylven	75,3 %
Sande	84,2 %
Herøy	99,2 %
Ulstein	192,2 %
Hareid	86,6 %

Dei økonomiske nøkkeltala syner at den økonomiske stoda i kommunen er samansett. Resultatmessig har kommunen hatt ei tilfredsstillande utvikling med ein skatteinngang godt over landsgjennomsnittet dei siste 5 åra, og Ulstein har òg mest frie midlar til disposisjon av dei 5 kommunane. Samtidig har kommunen den høgaste lånegjelda i landet målt i prosent av brutto driftsinntekter.

Kommunen har historisk sett hatt ein god skatteinngang og høg evne til å betene lån, og forslaget frå regjeringa om å tilbakeføre delar av selskapsskatten til kommunane frå 2018 kan verke positivt for Ulstein. Likevel vil den høge lånegjelda legge beslag på ein større andel av kommunen sine ressursar i tida framover, og ein vil vere svært eksponert for endringar i rentenivå og inntektsgrunnlag. Sett i lys av dette vil det kunne verte ein fordel for Ulstein å bli del av ein større kommune med ein diversifisert gjeldsgrad. Ein større kommune vil òg kunne bidra til ein meir samansett næringsstruktur og mindre sårbarheit for konjunktursvingningar.

Tenesteproduksjonen i kommunane vert meir kompleks i åra som kjem. Formelle krav til sakshandsaming, krav til vedtak og vurderingar ved tildeling av tenester aukar. Krav til bruk av elektroniske tenester og verktøy aukar. Kravet kjem frå innbyggjarane i kommune som ventar det same nivå på tenester frå kommune som dei frå private tenesteytarar. Tettare samhandling mellom kommunar og andre aktørar aukar òg krava til kunnskap og kompetanse. Eit døme på dette er Norsk HelseNett som no utviklar elektronisk kommunikasjon mellom alle aktørar innanfor helse og omsorgssektoren. Der er andre døme innanfor andre sektorar. Kommunen sjølv er også ein pådrivar i å ta i bruk ny teknologi for å auke produksjonen med mindre ressursbruk, men òg for å utvikle kvalitet og tenestetilbodet til brukarane t.d. ved å ta i bruk velferdsteknologi.

Kommunen ser i dag utfordringane med små fagmiljø. Desse utfordringane vil auke i åra framover og det er behov for større kommunar dersom den utviklinga vi ser no held fram i åra framover.

Høyringar om dei to intensjonsavtalane

Etter innbyggjarhøyringane om Runde kommune vedtok Ulstein kommunestyre 16.6.2016 bl.a. at «Ulstein kommunestyre tek til vitande at «Runde kommune» ikkje har fått tilstrekkeleg oppslutnad i folkerøystingane i 3 av 5 deltakarkommunar, men ønskjer framleis at Ulstein skal verte ein del av ei større kommune.»

Spørjeundersøkingar i åra 2014–2016 har vist at det blant innbyggjarane i Ulstein er eit generelt ønske om at kommunen skal verte ein del av ein større kommune. Spesielt mange har vore positive til at Hareid og Ulstein skulle finne saman.

I innbyggjarhøyringa om Hareidlandet kommune har opinionsundersøkinga i Hareid vist at 41 prosent er for ei samanslåing, medan 45 prosent er imot og 14 prosent svarar at det ikkje veit. Forskjellen mellom for og imot er ikkje statistisk signifikant (innanfor feilmarginen). I folkerøystinga i Hareid røysta 39 prosent for samanslåing, 60 prosent røysta imot og 1 prosent røysta «veit ikkje».

I Ulstein viser opinionsundersøkinga om Hareidlandet kommune at 69 prosent er for at Ulstein og Hareid skal danne ein ny kommune. På spørsmål om kva for eitt av fire moglege alternativ innbyggjarane aller helst ønsker, er ei samanslåing av Ulstein og Hareid det alternativet som har klart størst tilslutning, med 49 prosent, medan 25 prosent føretrekker at Ulstein held fram som eigen kommune.

Konklusjon

Omsyn på ulike samfunnsområde viser at det er behov for at Ulstein går inn i ein større kommune. Der er faglege argument for å slå saman fleire av kommunane i regionen, men den inngåtte intensjonsavtalen om Runde kommune har ikkje naudsynt tilslutning. Delar av avtalen, som t.d. oppbygging av eit rådhusmiljø i Myrvåg, utanfor eksisterande senter, meiner Ulstein kommune ikkje ei framtidsretta løysing. Dersom den vidare prosessen fører til at samarbeid mellom dei fem kommunane kjem opp som eit reelt alternativ, må eit slikt samarbeid ha eit anna grunnlag enn den framforhandla intensjonsavtalen.

Ei samanslåing av Ulstein og Hareid har stor tilslutning i Ulstein og vil gjere dei to kommunane betre rusta til å møte framtidens utfordringar. Intensjonsavtalen om Hareidlandet bør leggest til grunn for eit eventuelt vidare samarbeid med Hareid kommune.

29.8.2016

Verner Larsen
konstituert rådmann

Svein Arne Orvik
kontaktperson for kommunereforma